

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz a legészlerűbben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adtnak.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:
De és Kis-király-utca (Baló-ház)

SZOLNOK-DOBOKA.

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyzetű centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centimeternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 100%-nyi díjengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

A lapot érdeklő mindennemű felszólamlások (reklamációk) vagy hirdetések a szerkesztőséghez intézendők.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 30 kr fizetendő. Hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktere 3. sz. Athenaeum I. emelet.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egyesület

Megjelenik minden vasárnapon.

Gabona versenyképességünk.

De és, 1880. február 19.

Jelen szomorú anyagi helyzetünk közepette egy örömdetes és vigasztaló lendülettel találkozunk, melyszerént egy jobb jövő előkészítése az egész társadalmat foglalkoztatja. Vagynak, kik az ipar fejlesztése s meghonosításában látnak és keresnek kisegítő eszközöket; mások az állítólagosan túl felkapott szemtermeléssel szembe az állattenyésztés felkarolásában keresik jövedelmeink biztos forrásait.

Mindkettő hatalmas tényezője lehet anyagi emelkedésünknek. De mindkettő beállítása hosszabb időt s a mi még fontosabb tetemes a telepítésre szükséges tőkéket igényel, mellyel nem csak kis, hanem még nagyobb birtokosaink sem rendelkeznek.

Az általánosan felismert és érzett bajainkban kisegítő szereket azért csak a rendelkezésünk alatti eszközökben kereshetünk. És nagy vigasztalásunkra lehet, hogy ezt gazdaságunk hagyományos és annyi előszeretettel üzött ágában, a gabona termelésben is feltalálhatjuk, annak okszerű vezetése által.

Az tagadhatatlan, hogy a közelebbi években a gazdaság ez ágában nálunk nagy visszaesés történt, a közlekedési eszközök tökéletesítésével a külföld termelő országai által több piacokról kilettünk szorítva.

De ennek káros befolyása érzete mellett is nem lehet, nem szabad a gazdaság ezen rendelkezésünk alatti ágát feladnunk, sőt a tudatban, hogy e tekintetben a velünk versenyző külföldel szemben határozott előnyökkel birunk, azt belterjileg emelve, mind

mennyiségileg, mind pedig főleg mennyiségileg fokoznunk kell, mert ma a gabona súly szerénti elárúsítása van meghonosulva a főbb gabona piacokon.

Igen, a gabona termelésben velünk versenyző Amerika, Oroszország és Romániaival szemben kivétel tekintetben határozott előnyünk van, a mint ezt közelebbről a bécsi gabonabörze elnöke szám adatokkal igazolta.

Mindenekelőtt kimutatja, hogy Ausztria-Magyarországnak az Amerikai, Orosz és Romániai gabnaversenyitől, legalább a legközelebbi években még nincs mit félnie, ha a gazdák gabonájuk minél gyorsabb learatása, kicsépelése és értékesítését illetőleg, minden lehetőt elkövetnek, annak folytán képesek lesznek a versenyző országoknál legalább 4—6 héttel előbb megjelenni a piacon. Igaz, hogy a verseny évről-évre érezhetőbb leendő, de azt nem lehet állítani, hogy azért reánk nézve valami nagy kárral fog járni.

Ausztria-Magyarország ugyanis korai aratása által oly előnyben van Amerika, s a gabonapiacra versenyző keleti országok fölött, a melylyel, ha minden rendelkezésre álló eszközökkel, (a gyors, biztos és olcsó vasúti szállítást is ide értve — a mi azonban nem áll a gazdáink rendelkezése alatt) kihasználni törekedend, aratási fölöslegét aránylag jó áron fogja továbbra is értékesíthetni, főleg, miután azon fölösleg a melylyel Ausztria-Magyarország Nyugat-Európa gabna szükségletéhez járulhat, oly csekély, hogy annak nagy részét addig bizonyára a nyugati-európai gabna piacokra vetheti, mielőtt még Amerika, Orosz-

szág és Románia gabonájával ott véle versenyre léphetne.

Azonban feleslegünknek a korai értékesítése tényleg nem mindenkor következik be, a minek több oka van: ugyanis sokszor az időjárás akadályozza az aratásnak és a cséplésnek elég gyors lefolyását s bevégezését De főleg és leginkább utjában van a rendelkezésünkre álló fölösleg értékesítésének, a gazdáknak tartozkodása a gabna eladásával, azon reményben, hogy tavaszra majd nagyobb árakat fog lehetni elérnie.

Az előbbi években ily tartozkodás okadatolva lehetett a termés eredmények ismeretlensége által, a mikor még a kereskedők sem sem voltak képesek erről biztos adatokat szerezni, ellenkezőleg van most, midőn már a bécsi gabona vásár idejére, augusztus végén minden ország aratási eredményéről megbízható jelentések vannak közzétéve.

Ama jelentések megbízhatósága 6 éven át már ki van próbálva, a gazdáknak is épen annyira érdekekben van tehát a bécsi gabnavásár iránylatát figyelembe venni, mint azt Európa gabnakereskedői teszik.

Mindezekből a tanulság az, hogy nincs okunk annyira kétségbe esni a jövő fölött. S hogy buzatermelésünkben az annyiszor és oly sokak által hirdetett tultermelés épen nem való, — és ezért a buzatermelés megszorításának csupán annyiban lehet és van helye, a mennyiben az a józan okszerű gazdálkodásnak és így a gazdaság teréni előhaladásnak utjában áll a teljes okszerű földmívelésnek és ebből kifolyólag annak is, hogy a gazda birtokából a lehető legnagyobb hasznót vegye ki. — A magyar gazdának is folyvást tájékozva kell lenni, nemcsak az

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A Buddha vallás alapítója.

(Vége.)

Boldog volt az egész királyi család. Most azt hitték, hogy a Brahmanok jövendölése nem fog beteljesedni, mert Siddhártha annyira szerette és megkülönböztette Gopát, három neje közül csupán neki engedé meg járhatni a nélkül, hogy arcát lefátyolozza, mivel Gopá szépsége úgymond naphoz hasonlóan tündökölt.

E boldog házasság megünneplésére hónapokig tartottak a harci multságok és fényes lakmározások, de Siddhártha e vigalmak közepett is mélabús maradt. Minden alkalommal felrevonult, gondolataival tépelődött, s csüggedt fővel járt, kelt egyedül, kertjének legtávolabb eső részeiben.

Egy ily perczen felkereste őt Gopá. Gömbölyű karjaival térdeit karolta át, s bűvös nagy szemeit szemrehányólag emelte fel rá.

— Siddhártha, miért vagy te ily szomorú? Nem szereted már Gopát? Nem boldogít többé szerelmem? Könyökössé váltam előtled? Még rövid hetek előtt azt mondtad, ha hatalmadba állana, a madarakat és állatokat beszélgetné hozzá, s a fénylő napot hozná le lábaimhoz!

— Ne hidjed Gopá, hogy szívem változott

irántad, de nem tagadom előtled, az én lelkemnek nagy oka van rá, hogy szomorú. Én folytonosan betegségekre, aggkorra és a halálra gondolkodom. E három csapása az emberiségnek teszem engemet szomorú és lehangoltá — válaszolá neki férje — Az emberi életben az élvezet forrása a fájdalom és félelemnek, mely mindenkit nyomorított végzeté felé vonzol, s bárhová fordulok is, hiába keresem azt a vallást, mely képes legyen megmenteni a világot, s az emberiséget a teremtetés fölé emelje. Az én lelkem folytonosan eme vallást keresi, s nem egyszer láttam már álmódosásaim közepett, isteni segedelemmel megjelölve magam előtt azon utat, melyen haladva meglelem azt.

Fiatal neje rá bámult. Nem fogta fel szavainak értelmét, s iparkodott szorakoztatni. Mindhiába. Siddhártha lelkére a következő nap eseménye döntő befolyással volt.

Kapilavastu városának keleti kapujában, Siddhártha egy csonka, kimerült, megtörtetű, botra támaszkodó agg férfival találkozott. Pár óra múlva a város éjszakra fekvő részében pedig látott a láz által elsanyaritott beteg embert, minden jelével a haláltól való félelemnek. Ugyan azon nap sétálván a városnak délre fekvő kapujában egy temetéssel találkozott, mely szemben jöve vele. Megszemlélte a halottat, kit rokonai és ismerősei, porral hintve be fejüket, jajgatva és sirva kísérték. Midőn ezen látványok előtt

elgondolkodott, ismét a betegség, aggkor és halálról, épen e perczen egy koldus szerzetes ment el mellette, kezében hordva a perselyt melybe a hívők adakoztak, a szerzetes szemei lesülvék, arcán semmi kifejezése nem ült sem az öröme, sem a félelemnek.

— Megvan! — szól Siddhártha. — Ez a vallás a legjobb! — s hazafelé folytatá útját.

Másnap fiatal nejével közlé vallás-alapítói tervét s mindent elkövette Gopá vigasztalására. Később felkereste atyját, s tudatá vele szándékát. Az öreg király vigasztalhatatlan volt e felett; hatalmát, koronáját és kincseit ígerte neki, hogy feltételében megingassa fiát, de mindhiába.

— Hidd meg hát atyám — mondá Siddhártha — adjál nekem örök ifjúságot, s ne legyek áldozata soha semmiféle betegségnek és életem soha ne érjen véget, én akkor melletted maradok.

Az öreg király ezt természetesen nem ígérheté meg. Oly módon akarta fiát országa számára biztosítani, bezáratván őt, szigorúan őrizteté. Mindezek dacára azonban egy éjel Tehandaka nevű meghitt szolgájának segítségével megszökvén és megható istenhözszódot mondva szülővárosának azt ígerte, nem sokára jövök és felébresztelek! Ha felleendek világosodva és felmentve az aggkor és haláltól, s ha majdan a tudástól átleszek hatva — azaz ha Buddhává lett, mely szó annyit tesz mint tudni.

aratási kilátásokról világszerte, hanem a világpiacok állásáról is, vagyis olvasgatnia kell neki is a gazdasági és kereskedelmi tudósításokat — a melyekkel igénytelen lapunk is a gazdák érdekét tartva szem előtt foglalkozik, az erre vonatkozó főbb mozzanatokat időszerűleg közölve.

LEVELEZÉS.

M.-Lápos, 1880. 12 febr.

A nagy világszajától távol, itt a Sátor hegy-aljában, a Cibles hótakarta rideg vidékben is forrón dobog a szív, s itt is megvannak és ápoljuk keblünknek az öröm és elszoródás iránti vágyait. S midőn a társaságos vigalmak már lejárt rövid szakában mi is egy pár tánczestélyt rendezünk, nemescsél, jótékony irány vezérelé az intézőket. Ebből kifolyólag az egyiknek jövedelme községünk utcáinak világosítása céljából a szükséges lámpák beszerzésére rendezett táncz multság a legjobb sikerrel folyt le, nem csak a remélt jövedelemre nézve, hanem annak kedélyességét is illetőleg. Igen szép hölgykoszoru volt jelen, melynek legszebb rózsái voltak: Szántó Berta, Biró Kata és Judith, Técsi Róza, Kendrei Etelka, Hanschild Róza, Petky Etelka, Balázs Jólán és Veres Tinka kisasszonyok. Igen kedvesen és élénken folyt a multság: úgy annyira, hogy a felkelő nap bibor fénye találkoza a gyertyák halvány fényével; emlékeztetvén, hogy reggel van. S a fáradhatatlan tánczosok szívében is, nem egynek még hosszasan fog emléke élni a kedélyesen eltöltött perceknek, s a résztvett közönség ifja és örege, a nehéz napok terhei és gondjai közt ez élénk tánczestélyben éltető elszoródást találva egyszersmind, községünk emelkedésére is telhetőleg áldozva, azt előbb is vitte a munkálta.

Krnl.

Színház.

(—a—) A rövid, de kedélyes farsang elmúlt. A báli tudósító, ki a színi recensens homályba szorításával pár hétre előtérbe lépett, ismét magán életbe vonult vissza, hogy talán Carneval bohóságait a hosszú bőjt napokon át levezelje, — és így a rózsaszínű tinta helyett megint a haragosan vörös írón tölti be lapunk egy rovatát.

A lefolyt estéken különféle generezű színművek kerültek színpadunk deszkáira. Ezek között Shakespeare „Makranczos hölgye” Sándor Emil jutalmául. Az előadásról szívesen el-

hallgatjuk véleményünket, mert egy parányi dicséretet sem mondhatnánk, sőt sajnos ennél kedvezőbben a tűzoltók javára színre hozott Dóczy „Csók”-járól sem nyilatkozhatunk, vegyük még hozzá „A notre dame-i toronyórt” is és aztán nézzük a jobban sikerült estéket. Ezek között első helyen kell emlitenünk „A tiszteletes úr keserveit,” mint a melynél a közönség kitünően mulatott. Gaál az egyházfit, Sándor Sudaras lelkészt alakítá, mindkettő kiaknáta helyzetök comikumát. Várady Rózsa igen jó kedélylyel, vigan személyesíté Anuskát. Az ilyen megkacagató darabokból minnél többet kívántunk volna.

Időközben Szigligeti két népszínművét láttuk két egymástáni napon „A csikóst” és a „A cigányt.” Mindkettőben Bérczyné népdalai tetszettek és hatást keltettek.

Hugó fenemlített darabjában két új tag mutatta be magát: Tóthné Györfy Ida és Demény Albert. Azóta többször láttuk őket játszani, de nagy tehetségeknek nem bizonyultak. Az új női tag eléggé kellemes megjelenés, de egyáltalán nem elsőrendű szerepek betöltésére hivatott. Jobbak mellett szerényebb körben megfogja állani helyét és ha a továbbra it tátongva maradt hézagok a női színi erők sorában be lesznek töltve, úgy igen használható alakja lesz — a maga nemében — a társulatnak. Demény alakja és organumának szépsége dicséretre méltó, de alakító tehetsége még nem lépett magas fokra. Rajzaiból kiviláglik a kezdő tehetség, de szélesebb tanulmány alig. Láng Józsefet nem képes távolról sem pótolni.

És most térjünk a közelebb tartott előadásokra. Szombaton Bérczyné Demény Viktoria jutalmául: „A varáz s fátyol” adatott. A jutalmazottat a közönség a legszívélyesebben fogadta, majdnem minden dalát, játékának nagy részét a legélénkebben megtapsolta. Kapott nagyon csinos virágcsokrot és koszorút. A közönség oly nagy számban jelent meg, mint még eddig nem és frenetikus tapsviharral jutalmazta, Bérczyné által felvonásközben könnyedén és bájjal ellejtett magyar tánczát. A karok jól be voltak tanulva s sikerülten exequáltak önékreszőket, a mi Hock János zenetanár érdeme, ki azokat a jutalmazott iránti szívesegből betanította és zongorán kísérte. Várady Rózsa csinos nympa, Bérczy mint festéktörő élénk volt.

Vasárnap adatott: „A z új peleskeiek.” Kritikán aluli férczelmény. Kár, hogy tudjuk, miszerint Tinódi álneve alatt igen tiszteletre méltó név rejlik.

Kedden: „A kápolna titkai” czim alatt

egy rém dráma került színre vontatott és kuszált előadásban. Alakjai közül egyedül a Sándore érdemel megemlést, mint a kinek játékában valódi drámai erő jelentkezett.

Csütörtökön Várady Rózsa jutalmául: „Szerencse gyermeke,” jellemrajz Birchpfeiffer Saroltától. A kis számu közönség jutalmazottat a vele ez idényben először — megjelent Sándor Emilnével igen élénk tapsokkal fogadta. Jutalmazott megérdemelte, hogy, ha másért nem hát legalább buzdításul — a közönség nagyobb számban jelent volna meg. Sándorné Hermencet személyesíté közvetlenséggel, melegen, igaz érzéssel, jellemző játékkal. Rég nélkülöztük őt, — alakító tehetségét. Sándor Anatolt ábrázolá, ő szívesebben játszik intricut, mint szerelmet, de mi ebben is szeretjük őt. Főlemlítjük még Hegyit (abbét), Hegyint (az öreg hercegnő) és Tóthnét (Duport grófné.)

Nyílt számadás és köszönet.

A dési jótékony nő egylet által rendezett gyermekbállal egybekötött álarozos tánczvizgalomkor összes bevétel: 244 frt 72 kr, kiadás: 74 frt 48 kr. s így a tiszta jövedelem: 170 frt 24 kr.

Ez alkalommal felülfizettek: Székely Károly 1 ft, Simon Lajos 50 kr, br. Bánffy Dezső 4 ft, gr. Kornis Viktor 4 ft, Tüzes Karácson 1 ft, Rippel Vince 1 ft. Továbbá adakoztak: Pauman Ede N.-Bányáról 5 frt, Katona Istvánné 5 frt, Weér Zsigmondné 1 frt, Gálfalvi Mari 1 frt, Tatrossi Ferencz 1 frt. Midőn a fennirt felülfizetőknek és adakozóknak ezen áldozatkészségökért köszönetét fejezi ki, ugyan akkor kedves kötelességének ismeri a közreműködőknek is, jelesen tánczrendező: Budai Elek és Hock János. — Terebbe vezetők: Havas Gyula, Kászoni Jenő, Kászoni István, Székely Károly és a terem díszítésnél pedig Inceze Ferencz, Budai Elek és ifj. Székely József uraknak ezennel nyilvánosan is köszönete kifejezését a rendező bizottság.

Nyilvános köszönet.

A kozárvári helyvéthitű egyház község nevében, alólírtak nyilvános köszönetüket fejezik ki Nyárádi Izsák ur s neje Jósá Polixéna ő nga azon áldozatkészségükért, melyszerént felekezeti iskolánkat látogató tizenkét növendéket több nemű ruhadarabokkal ez évben is meg ajándékoztak.

Kozárvár, 1880. febr. 12.

Nagy Dániel,

év. ref. lelkész.

Br. Inceédi József,

kebli főgondok.

Midőn több napi járó földet keresztül utazván, Siddhártha ékes selyem ruháit levetkőzte s drága paripájával együtt átadva a hű Tehandának, elbúcsuzván tőle, őt haza küldé. Egy szegény vadásznak durva ruháiba öltözött. Levágta és szélnek ereszté szép hosszú, fényes, fekete haját, s ezentul Cákymouni-nak hívták őt. (az egyedüli.)

Meglátogatott minden iskolát és felekezetet, a leghírveesebb Brahmanokat, kik bámulva mély tudománya felett, maguk mellett akarák őt tartani, de Siddhártha vallásuk doctrináit nem tartván az emberiség felszabadítására elégségesnek, mivel nem taníták a világ iránt való tökéletes közönyösséget, leküzdését minden szenvedélyeknek, továbbá a hideg nyugalmat és értelmességet. Elhagyta őket.

Az új reformátort nem messze a Ganges partjaitól őt tanítvány követé. Magadha birodalomban, mely a Buddhizmus Galiléája volt, némi kétségek támadtak lelkében, félre vonult. Nem érintkezvén senkivel, hat évet tölte magányban, csupán eszméivel foglalkozva. Ezen időben határozta meg tanait s pontjait vallásának. Midőn ruhái rongyokká váltak, kiásván a temetőben egy halottat, annak korhadt szemfödélébe burkolódzott. Innen van a Buddha szerzeteseknek azon szokásuk, hogy az utcán lelt rongyokkal fedik be testüket, valamint az ő példáját követve, csupán kegyes adományokból élnek.

Ezen időben Cakymoni még nem volt tökéletes Buddha, csak Bodhisattva, azaz jelölt a boldogságra, kibén a tudásra minden tulajdon öszpontosulva van. Szüksége volt még egy ideig tartó önvizsgálatra, benső elmélkedésekre s vallásos ihletségre, s csak ezután válhatott valóságos, tökéletes Buddhává. Ezen átalakulás Naárandjaná folyó partján ment végbe rajta.

Itt egy napon látva egy embert, ki hosszú bujasást kaszált, oda ment s abból magának egy gyékényt fonva, egy fügefá árnyékába ült, következőleg kiáltva fel: „száradjon meg bőröm s korhadjanak el csontjaim, ha inuen felemeledik testem, mielőtt a tudásnak birtokába nem jutok.”

Igy vesztegelt mozdulatlanul egy nap és egy éjel, de a következő nap hajnalán érezte, hogy a tökéletes tudás birtokában van. Most kezeivel a földet verve felkiáltott: „így fogok a világi fájdalomnak véget vetni.”

Most fel volt előtte tárva azon okok kölcsönös láncolata, a melyek e földi élet létokát magukban rejtik.

A Buddha vallás aaptanai e következő négy főigazságok, melyek a hívőt a Nirvánához vezetendik. A fájdalom létezése. A fájdalom okozói, a vágy és a szenvedély. Létezése egy vég eredménynek, hol megszűnik minden fájdalom. És birhatása a Nirvánának.

Ebben öszpontosul az egész fogalom, melyet kétségtelenül nemes szívű, de korlátolt elméjű

ember tudott képzelni, hogy az élet okáról számot tudjon adni, s miként lehetne felmenteni az összes emberiséget az élet fájdalmai alól. Ő nem tévé fel magának azon kérdést, vajjon a folytonos életküzelemben nem rejlik-e már magában a felemelkedés vagy a remény? Arról neki nem volt fogalma, hogy maga a fájdalommal való küzelem tehet nagygyá!

Ő azt hitte, hogy az élet titkát felfedezte, pedig csupán szavak láncolatát fadezé fel. Tanai tökéletesen ellentétes eszméken alapszanak. Előtte tulajdonkép nem az élet volt gyűlöletes. — „Atyám” mondá egykor. — „Ha megtudod azt tenni, hogy számomra sem betegség, sem agg kor, sem halál ne létezzen, akkor nálad maradok” és hogy ezt kikerülje, kikerülte a tevékenységet, tulajdonképen magát az életet is. Ezt helyettesíté, ihletesség és elmerengéssel.

Ő kinyilatkoztatá, hogy vallása mindenki számára kegyelmet gyakorló vallás leend. Már eunek gyakorlata magában foglalja az elkerülhetlen egyenlőtlenséget.

Daczára, hogy e vallás tanai ily tökéletlen alapon nyugvók, miután a nélkülözést, a kegyadományozást, s minden élő iránt való részvétet parancsolja, megvetve a Castákat, kegyes reformátorként tűnve fel, — roppantul elterjedt. Ez onnan lehet, mert eszméi megkapók. Mindenki szívében viszhangzik egy érzés a fájdalom említésének hallatára, mert hisz kinek nem jut belőle ez

Irodalom.

„Magyar Ipar” czimen az orsz. magyar iparegyesület Budapesten, lapot indított meg. Olcsó áránál (3 frt egész évre) fogva is ajánljuk iparos és az ipar iránt érdeklődő olvasóinknak.

A „Földgömb” szépirodalmi képes hetilap Fülöp György szerkesztésében Bpsten eddig 6 számban jelent meg, mindig érdekesebb és érdekesebb tartalommal, magában foglalva a „hölgy” divatot is.

„Magyar tisztviselő” czimen új lap indult meg Bpsten Dr. Perlaky Mihály szerkesztésében.

A hirhadt magyarfaló lipcei „Gartenlaube”, mely vagy két év előtt, minden magyar ember lelkében mély megbotránkozást szült cikkei miatt kitiltatott az országból: ujabban engedélyt kapott ismét megjelenhetni a magyar állam területén. Reméljük, hogy közönségünk, nem vesz tudomást róla, melyre különben sincs semmi szükségünk, — mert van már hála Istennek elég magyar képes lapunk; így különösen a Mehner-féle „Képes Családi Lapok”, mely mulattató dús tartalommal és sikerült képeivel mindenestre megérdemli, hogy egy magyar család köréből se hiányozzék.

Az „Ország-Világ” képes heti lap V. füzeté igen érdekes tartalommal s szép képekkel, jelent meg Rautman Frigyes kiadásában. A jelen füzetet 9 szép metszet díszíti, azonkívül e füzethez van mellékelve a 3. számú „Igen” jutalomkép is.

A „Magyar Lexikon” 46. és 47-ik füzetét ugyanonnan vettük. Még csak a C betűben van, mi eléggé tanuskodik a mű alapos és kimerítő voltáról, mellékelül a 47-ik füzet Arad, Jász-Nagykun-Szolnok, Szilágy és Hunyadmegye czimerét hozza.

VEGYESEK.

„Az Idei lóosztályozás”, miként lapunk múlt számában említettük kevés kivétellel minden községben a helyszínen fog eszközöltetni, s az ennek keresztülvitele céljából egybe állított „utazási és foglalkozási tervezetet” a szamosújvári szolgabírói járás községeire vonatkozólag lapunk hivatalos rovata hozza. A többi községekre nézve a lóosztályozásra kitűzött idő közeledtével a lótenyésztő gazdák érdekében időszakonként fogjuk közölni.

„Deési János nagyszebeni kir. ügyész, városunk nagybirtokosa a brassói törvényszékhez elnöknek neveztetett ki.

életben? Főleg azon időben, midőn Buddha tanai kezdének terjedni, a világ még nem állott a haradás azon fokán, mint jelenleg. Ki tudná azt bizonyítani, hogy a szenvedés, a küzdelem, a fájdalom mindig javulására szolgált-e az emberiségnek?

Cakjamouni nagyon helytelenül cselekedte, hogy tanainak sok pontját nagy bizonytalanságban hagyta. Egyetlen Sutra — szent beszélgetések tanítványaival — sem létezik, melyben a Nirvána tökéletesen körül lenne írva. Hiteles kútforrások után a tudósok körül-belül, következőkben egyeztek meg.

Buddha, ki az örök Brahmat elveti. Folytonosan azt hirdeti, hogy ezen élet csak álom, egy ábránd. Nem hisz sem valóságban, sem istenben, sem semmiben mi őt környezi, s a végsőt a megsemmisülésben hiszi. A boldogságot csak az elmerengésben és ihlettségben képzei elérhetőnek, mert midőn mindent mi őt környezi meg vet, már megmenekült minden emberi vágyaktól és ez által a bűn beesés lehetetlensége már biztosítva van részére, s képessége csak benső szemlélődésekre összpontosulva, ennek folytán megelégedett és boldog, mert ment minden földi fájdalomtól.

Kik vallását elfogadák az első köze tartoztak Magadha királya egész országával, a Ganges partjain. Kedvenc tartózkodási helye volt itt Radjagriha, s ezért lett a Buddhizmus szent városa.

Családjának tagjai közül legelőször is nagy

„Az Idei ujoncz állítás” megyénkben a következő sorrend szerint fog eszközöltetni. Bethleni járás március 19. 20. 22-én Bethlenben, Deés város március 24-én Deésben, deési járás március 26. 27. 30. 31-én Deésben. A törvényhatóság részéről kirendelt polgári elnök Szarvadi Pál alispán, polgári orvos Dr. Gajzágó László, járási tisztviselő az illető szolgabíró és városi tanács katonai ügy előadója. Cs.-gorbói járás április 2. 3. 5-én Cs.-Gorbón, n.-ilondai járás április 8. 9. 10-én N.-Ilondán, m. láposi járás április 12. 13. 14. 15. 16-án M.-Láposon. A törvényhatóság részéről kirendelt polgári elnök Placsintár Ödön aljegyző, Dr. Gajzágó László m. főorvos, járási tisztviselő az illető járási szolgabírók. Szamosújvári járás március 30. 31-én április 1. 2-án, Szamosújvár városa 3-án, Szék városa 5-én Szamosújvárt, Kékesi járás 7. 8. 9. 10-én, Kékesen. A törvényhatóság részéről kirendelt polgári elnök Pánczél János megyei első aljegyző, polgári orvos Dr. Simai Tivadar megyei tisztbl főorvos, járási tisztviselő az illető járási szolgabíró, a városok részéről atanács katonai ügyi előadója.

„Megyénk alispánjához a Seged városi árvizkárosultak javára a kékesi járásból beérkezett 6 frt 18 kr. belügyminiszter úr ó nagyméltóságához 1853.—1880. alisp. sz. alatt felterjesztetett.

„Működvelő társulatunk f. évi március 13-án és 29-én (husvét másodnapján) s végül április 10-én — összesen három körestélyt rendez, melyek mindenike egy-egy 1 felvonásos válogatott színmű előadása, különféle társas játok, szavaltok, a dalárda énekeivel és táncszallessz egybekötve. Ezen körestélyekre (a háromra összesen) 2 frtos család és 1 frtos személy jegyeket bocsátott ki előleges aláírás útján. Az előlegesen alá nem írók minden egyes körbeni megjelenés alkalmával személyenként 50 kr. bementi-díjt fizetnek földszintre, a karzatra pedig 40 krt. A bérlok jegyeikkel mind a 3 körben résztvehetnek, de az aláírt összeget akkor is kötelesek megfizetni, ha egyetlen-egy körben sem jelentek meg. E sok nemű élvezetet nyújtó körestélyeket ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

„Szintársulatunk még csak egy pár előadást tart városunkban, s ezek között kedden f. hó 24-én SZÉP JÓZSEF régi jó ismerősünk jutalomjátékául a csak most elhunyt színműíró Csepregy Ferencz — első eredeti — vígjátéka „Magyar fiúk Bécsben” kerül színre. Ajánljuk a jutalmazandót, valamint a szintársulatot a közönség pártfogásába. Szünjünk meg hideg közönnnyel nézni a vidéki színészet

nánje, ki őt nevelé, a nagytiszteletben álló Mehá-Pradjápati keresé őt fel, vallását felvéve kolostorba vonult. Később számtalan rokonai lettek tanítványai és végre neje is, az erényes, nemes érzésű Gopá, ki miután sokáig siratá távollevő férjét; végre vigasztalá őt magas rendeltetésének feladata, s a Mahá Pradjápati példáját követve, ő is zárdában végezte életét.

Negyvennégy évig tértett és tanított Buddha, de dicsősége közepett is, mely őt köznyozte, nem hagyott fel nélkülöző szegényes életmódjával. Buddha nem irt semmit, de környezői s halgatói messze földről sereglének körülötte, emlékköbe tarták szavait.

Vége érezte, hogy utolsó napja, azaz a megszabadulás napja közelg.

A Ganges partjain járva egy napon Buddha egyik tanítványához így szolt: „emlékezzél meg rá, hogy én többé Radjagriha városát nem fogom látni.” S csakugyan úgy lön. Pár nap múlva e mondat után az Atchiraváta folyó partján, szédülései nem engedék tovább haladását. Egy kis erdőskében lepinhent, hol megszűnt élni.

Siddhártha huszonnégy éves korában kezdte a tértést. A legvalóbbszinű számítás szerint 543 évvel krisztus születése előtt.

V. Horváth Zsigmondné, szül. Csapliczky Lilla.

szomoru helyzetét s hozzuk meg e néhány előadás alatt az áldozatot Tualia oltárára, hogy annak vándor papjai hacsak a legszerényebb viszonyok és sanyaruság között is eljuthassanak az ígért földjére „Marosvásárhely”-re.

„Polgártársainkat felhívjuk, hogy az 1879. évre vonatkozó adójukat, folyó év március haváig pontosan fizessék be, mert az új képviselőválasztás 1881-ben lesz és a választási lajstromokat egy évvel előbb állítják össze, a múlt évi adófizetés alapján.

„Necrolog. Placsintár Ödön megyei aljegyzőt súlyos csapás érte, mert e hó 10-én atyja Placsintár István blenkepolyáni lakos 76-ik élet évében meghalt. Temetése f. hó 12-én ment végbe. — Áldás az elhunyt poraira.

„Eljegyzés. Kigyósi Ignác deési polg. isk. tanár eljegyezte Berger Regina kisasszonyt Nagy-Váradon.

„Megjelent a deési kisegítő-pénztáregylet évi jelentése 1879-ről. Bevételek: 329,111 frt 26 kr. Kiadások: 97,986 frt 38 kr. Összes forgalmi tőke 1880-ra 231,124 frt 88 kr.

„A polgári olvasó népkör januárius 31-én tartott táncvizgalmá jövedelméről múlt számunkban hozott nyílt számadásba a takarékpénztárban elhelyezve levő 255 forint helyett vétségből 155 frt szedődött, mit ezennel kiigazitunk.

„Magyarrá lett román falu. Nagyfalunak g. cath. lakói elhatározták, hogy az egyház nyelvéül jövőre a magyart fogják használni, s első gondnoknak Nagy Vinczét, egy magyar embert választottak.

„Városunk ugynevezett bőjti vására mind a forgalom, mind az eredményre nézve nevének megfelelőleg bőjtiesen ütött ki. Baromvásár közepes volt, a marhák ára fen tartatott, egy pár szép ökör 400—500 frt, tehén 150—180 frt, egy pár borju 60—70 frt. A disznónak is emelkedett az ára. A kereskedők és iparosok méltán panaszkodnak.

„Egy szédelgő körmöczbányai Belló Antal, álnéven Ludvig Anton a nagyméltóságú m. kir. belügyminister urnak 10188.—1879. számú körözüvénye folytán e hó 14-én a deési rendőrkapitányság által e városon is tervbe vett tetemes bórvasárlással célzott s elkövetett csalásért be fogatva a helyi kir. ügyészségnek át is adatott. Belló Antal ügyes világfi, az országban utazgatott, főleg mint ügynök befuródott egyes családokba, viszonyaikat kipuhatolta, azután ezek rokonaihoz utazott, üdvözlöketek és izeneteket vitt, azok nevében lopott névjegyekre irt hamis kérelmekre 50 frtnyi kölcsönöket kért s azután megszökött. A belgrádi cs. és kir. oszt.-magyar volt főügynökségétől kiállított, vagy alkalmasiat annak nevében hamisított levele volt, melyben mint herczeg Pálffy uradalmának igazgatója szerepelt. Egy helyt a szépesi püspök uradalmi igazgatójának is adta ki magát sőt rokonának is.

„Nyilvános köszönet. Alólirott kötelesegemnek ismerem Adler Mihály deési orvos urnak, ki engem a legmakacsabb gyomor catharrusból rövid időn és alaposan kigyógyított, buzgó fáradozásáért és szakszerű kezeléséért a nyilvánosság előtt legőszintébb köszönetemet kifejezni, mert kedvezőtlen anyagi helyzetem nem engedi, hogy hálámat másképp tanusítsam. Kelt: Deés 1880. febr. hó 18. Veszprémi Gyula, színész.

„Az indiai angol főtisztek kivihetőnek tartják Afganisztán teljes meghódítását s erre, állítólag már történnek is készülétek. — Sándor bolgár fejedelem a szentpétervári jubileumi ünnepélyek után látogatást tesz Berlinben és Bécsben is. — Az olasz parlament új ülésszakát Humbert király kedden trónbeszéddel nyitotta meg, melyben hangsúlyozta Olaszország barátságos viszonyát a többi hatalmakhoz. — A színészet Észak-amerikában nem nyugszik oly biztos alapokon, mint az amerikai gazdagsága mellett várni lehetne. — Szörnyű merénylet híre érkezett ismét Szentpétervárról és ezuttal nem az utcán intézték támadásukat, hanem magában a cári palotában és nem csupán az uralkodó cár, hanem az egész cári család ellen, épen abban az órában, mikor a cár és családja ebédelni szokott, a téli palotában iszonyú robbanás történt az őrszoba alatt; e szoba fölött van a cári család ebédlője. A robbanás következtében a szolgálattevő testőrezred katonái közül nyolc meghalt, negyvenöt megsebesült; de a császári család még nem volt az ebédlőben, esetleg elkészt s így megmenekült. — Bereg megye tizenöt ezer frtot kapott a kormánytól inséges munkára. —

— Kosuth iratai, melyre már is több mint négyezer előfizető érkezett, német nyelven is meg fognak jelenni. — A cigány zenészek kongresszust terveznek, nyugdíj- és segélyegylet alakítása végett. — Novikoff bécsi orosz volt nagykövet elutazott Bécsből s az új orosz nagykövet, Oubril, tegnap érkezett Bécsbe. — A Petőfi-felolvasás Bécsben rendkívüli sikerrel ment végbe. A jegyek már napokkal előbb mind elkelték, a terem szorongásig megtelt s a hatás leírhatatlan, formászerű ujjongásban nyilvánult. — Pétervárott ismét fölfedeztek egy titkos nyomdát, egy forradalmi lap számos kész példányával; több összeesküvőt elfogtak. — Crémieux, a jeles francia politikus, tudvalevőleg zsidó volt, de neje, kivel a legboldogabb házasságban élt, katolikus volt s gyermekeit is, neje kívánságára, megkereszteltette. — Visken a vörheny járványosan uralkodik s az iskolákat be kellett zárni. — Budapesten a Széchenyilakomát megtartották a nemzeti kaszinóban. A tagok igen nagy számmal jelentek meg s a lakoma ezuttal még emelkedettebb hangulatban folyt. Zichy Antal mondotta az emlékbeszédet, lelkesen vázolván Széchenyi István nagy alakját, nagy tetteit. — A hírlapírók egyesülete végleg megalakult, egyik feladata az, hogy legyen egy állandó bizottság, mely kiegyenlíthető becsületbeli kérdésekben eljárjon: második feladata pedig a hírlapírók jövőjének biztosítása. — A székesfehérvári kiállítás számadása elkészült. A tiszta jövedelem meghaladja a huszonegyezer forintot. Ebből az orsz. iparegyletnek, a most alakuló általános iparegyletnek s a képzőművészeti társulatnak nyolc-nyolcezer forintot szántak. — A magyar általános ipartársulat alapítói tegnapelőtt értekezletet tartottak, melyen az alapszabály tervezetét megvitatták s egyéb előintézkedéseket is megtevén, a közgyűlés napjára március 7-dikét tűzték ki. — Bukarestben két török áttért a keresztény vallásra és egyuttal magyarrá lett, az egyik, Haszan Thair, Gyulai István nevet vevén föl, a másik pedig, Musztafa Haszán, Szonodi János nevet.

KÖZGAZDASZAT.

A trágya.

A mazógazdaságnak alig van egyetlen ága, amelyen az újabb időben, ha nem általában is, de legalább egy vagy más helyen haladást ne látnánk, csupán a trágya kezelése az, amelyet, — csaknem azt mondhatnók, hogy egyes — de csakis nagyon egyes kivételeket leszámítva, — ma is csaknem ott állunk, a hol ezelőtt 20—25 évvel.

Hány gazdaságot kell bejárunk a míg csak egy rendesen összerakott trágyafészekkel is találkozunk? A legtöbb gazdaságban mint gazdátlan vagyon hever az ma is szerte azért. S a kiburkolt és trágyalé kuttal ellátott trágyafészek, ma még nálunk általában a megbámult ritkaságok közé tartoznak, pedig rendes trágyafészek nélkül, — a melynek úgy kell alkotva lenni, hogy sem az alatta meggyűlő trágya el ne fusson alóla, de fel se gyűljék töcsává alatta, hanem a trágyafészek egyik vagy másik sarkára vagy közepére készített trágyalé kútba gyűljön, hogy onnét aztán véle időről időre a trágya rakást megöntözhessük, sem pedig az udvaron az ereszekről összegyűlő esővíz alá ne fusson, — okszerű trágyakezelés sem lehetséges, és okszerű trágya kezelés nélkül: nines jó trágya.

Ugyanis a talajnak okszerű trágyázását illetőleg az első követelmény az, hogy a reá kihordott trágya egyenlő éredtségi fokkal bíró trágyával lehet egyenletesen trágyázni, s az egyenletes trágyázás után egyenlő vetést s egyenlő termést reményleni. Azoknak a nagyon is gyakori panaszkodásoknak, hogy az egész tábla egyformán meglett trágyázva, még is míg az egyik részén a táblának még a negyedik évben is meg volt a nyoma a terméseken a trágyának, addig a másik részén már a második évben is alig volt annak valami látszatja, — nem mint rendesen hiszik, ab-

ban rejlik az oka, hogy itt a föld gyorsabban megemésztí a trágyát — ami azonban egyes esetekben szinten megeshetik — hanem főleg abban, hogy rosszul kezelt trágyával egyenlőtlenül történt a trágyázás. Ám nézzén bárki is figyelmesebben utána s látni fogja, hogy igazat mondottunk.

Ámde a trágya éredését csakis okszerű trágya kezelése által lehet elérni, a minek a föltételeit a folyton egyenletes rétegzés, és egyenlő nedvességi fok képezik. Az egyenletes rétegzésre a cselédeket egy kis utánnézéssel hamar reá lehet szoktatni és már ez is nagy nyereség, de az egyenlő nedvességi fokon való fentartása a trágya fészeknek csak az által válik lehetővé, ha a trágya oly trágya fészekben kezelik, a mely trágyalé kuttal s ez trágyalé szivattyuval van ellátva, hogy a mint az száradni kezd, azonnal meglehessen öntözni. (A legolcsóbb s legegyszerűbb ily trágyalé szivattyukat a Szepességen láthatni, a hová azok Ferros et Comp. budweisi gyárosoktól kerültek. Ára egynek 22 ft.)

Becsüljük meg tehát gondosabb, okszerűbb kezeléssel azt a trágyát, s ne engedjük azt a jelenlegi módon elpocsékolódni, miután reánk nézve is elmúltak, s valóban elmúltak még gazdagabb talajon is azon idők, midőn a trágyázás még ha fölösleges nem is, de szükséges sem volt. Ma már a trágyázás szüksége minden felé oly követelőleg lép fel, hogy földeink e követelését teljesítenünk gazdasági életkérdéssé vált.

A trágya, a megfelelő időszakokban ismétlődő trágyázás és az azzal járó czélszerű művelés az a tényező, mely még nagyon kedvezőtlen viszonyok között is biztosít némi termést. Bizony az, és ha megfelelő mennyiségben földeinkre hordjuk és itt czélszerűen elművelt és kihasznált trágyába szülesztjük reményünk horgonyát, ekkor biztos alapba kapaszkodunk.

De hisz ezzel csak ismert dolgot beszélünk el, azt csak tudja még a paraszt gazda is, hogy mit jelent ez egyszerű szócse: trágya!

És mégis trágyát! trágyát! kiált a mindinkább elszegényedő telkes gazdának földje; a trágya utáni sóvárgást olvassuk ki a közép birtokos vagy bérlo vetéseinek silány állásából rövidke kalászaiból, és trágya az, amit még jóval nagyobb arányokban kellene alkalmazni még rendezetlenebb nagyobb birtokainkon is!

Pedig nem is vagyunk olyan nagyot hallók sem oly rövidlátók, hogy ne értenők e kiáltást és ki ne tudnók olvasni, földeink miután sóvárognak, de azért nézzünk csak körül nem fehér holló e mi nálunk még az olyan gazdaság, mely a trágyát kielégítő mennyiségben alkalmazná.

De azt felelik: mikor oly nehéz a mi viszonyaink között a trágyatermelés, az állattartás megapadott. Ez így van és elég sajnós, de azt hiszed tisztelt földes úr, vagy épen bérlo, hogy eleget tettél például a birkatartás és a tenyésztés követelményeinek, ha juhászaidnak adsz fizetésük fejében birkatartást, hogy neked ne kelljen mindig, — tán a nyiretést kivéve — személyesen utánna nézned jóságodnak, akkor ne csodáld, hogy a hasznót, ami különben lehetne, juhászaid viszik el. És ha hasonlólag tenyésztész marhát vagy sertést is, mind ezt cselédeidre bízva és csakis kocszi lovad vagy paripáddal törődve, akkor drága trágyát is fogsz termelni. Egyébiránt a trágyát egy gazdaság sem kapja ingyenben, ezért vesződni, fáradni kell minden gazdának, hanem azután nagy úr is ám az a trágya. Oly nagy úr, hogy — ha kellőleg megtudjuk becsülni — urrá is teend minket.

Valóban nagy úr a trágya! segítsük tehát fokozatosan uralomra gazdaságainkban, mert az el nem fogja ejteni az érte fáradni tudó eszélyes gazdát, szövetkezni fog vele még egy nagyobb úr, az időjárás ellen is, melyről itt csak azért nem szólunk, mert hatalmunkba nem kerithetjük. Legyünk tehát azon, hogy az a meggyőződés, miszerint a trágya az úr gazdaságainkban egész valónkat átjárja, írjuk fel e néhány szót író-asztalunk fölé, vagy a mester gerendára, hogy mindig emlékeztessen, hogy mire kell a fősulyt fektetünk, írjuk istállóink ajtaja fölé és tegyük a trágyafészek mellé. És ha azután lesz jó termő-erőre segített olyan földünk, mely bő terméssel keeseg-

tet, bizonyosan elmondandjuk magunkban hogy: még is csak úr a trágya! vagy pedig fel fogunk fohászodni, látva sikertelen erőtlen törekvésünket oly kiélt földeket akarván termésre kényszeríteni, melyekre trágya még nem került: hiába csak a trágya az úr! Így tekintve a dolgot valóban kíváncsi volna, hogy e néhány szó közmondássá váljék köztünk gazdák között, hogy bármikor, ha jövedelmező gazdaságról vitatkozunk, azzal üssük el a dolgot: ez is szép, az is helyes, de gazdaságainkban még is csak „a trágya az úr!“

Becsüljük meg tehát jobban ez urat!

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 1788.—1880.

Utazási és foglalkozási tervezet.

Az 1880-ik évben a megye területén foganatosítandó lóosztályozásra vonatkozólag. Szamosújvári járás: Néma, Széplak, Kérő, Dengeleg március 15. — Ormány, G. rolt, Szűkerék március 16. — Totbfalu, Kecsed, Kecsed-Szilvás, Tötör március 17. — Onok, Lozsárd, Móró, Esztény március 18. — Szarvas-Kend, Alsó-Tök, Felső-Tök, Igricze, március 19. — Magyar-Köblös, Magyar-Derzse, Poklostelke, Doboka március 20. — Kendi-Lóna, Kis-Jenő, Nagy-Iklód, Sz.-ujvár-Némethi, Czoitelke március 22. — Szilágytő, Péterháza, Ördöngösfűzes, Mikola, Boncznyires, Szekuláj március 23. — Hezsdát, Vizszilvás, Kis-Iklód március 24. — Szamosújvár március 24. Szék március 25-én (Folytatás köv.)

Szarvadi Pál,
alispán.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Haszonbéri hirdetmény.

Beszterczéhez 2 óra Leken-
czéhez 1 1/2 óra távolságra eső
jó közlekedési utakkal ellátott
Sárvár községben 400 hold tago-
sított birtok a Sajó vize mellett,
hozzá tartozó koresma joggal, jó
karban lévő urdvárház és gazda-
sági épületekkel haszonbérbe ki-
adó 6 évre esetleg 12 évre. —
Értekezhetni helyt Sárváron tulaj-
donos

Boros Istvánnal.

[2—3]

Hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye cs-gorbói járásába
kebelezett Bujdos és Oláh-Vásárhely közvetlen
egymás mellett fekvő községekben lévő föld-bir-
tokaim akár együttesen akár külön-külön folyó
évi Szent-György napjától kezdve haszonbérbe
kiadók. A bujdosi birtok áll 200 c. hold szántó
és kaszálóból, az oláh-vásárhelyi pedig 114 hold-
ból, ezeken kívül mindkét birtokhoz laképület
és koresma regále s az utóbbihoz egy 3 kövü
pataki lisztelő malom tartozik.

A részletes feltételek iránt bővebb felvilágo-
sítás Deésen alólírttnál szerezhető.

3—3

Br. Diószegi Géza.